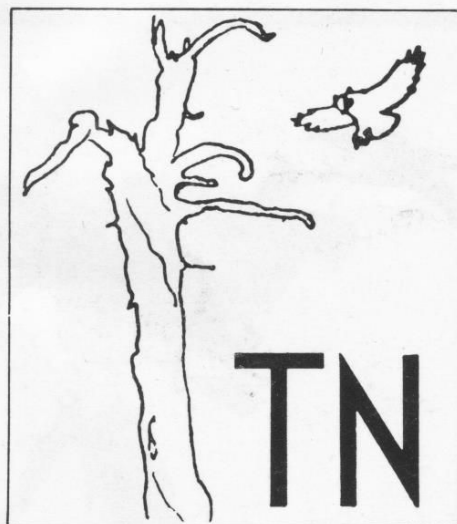
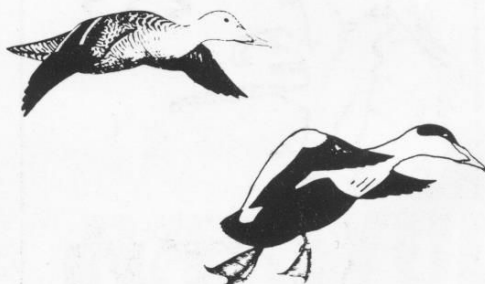

TRØNDERSK NATUR

NR. 4 - 1978 - 5. ÅRG.

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

AVD. SØR-TRØNDELAG

Postboks 139 — Postgiro 3103991
7001 Trondheim

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

AVD. NORD-TRØNDELAG

7670 Sakshaug Postgiro 3 89 38 80

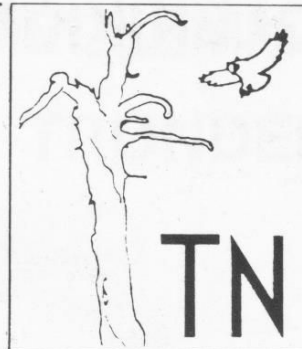
INNHold

Fuglekikking om vinteren	s. 4
Krykkja som hekkefugl på trøndelagskysten	s. 8
Sjøfuglutvalg for Trondheimsfjorden	s. 11
Sjøfugl - Monofilamentgarn	s. 12
Insektliv vinters tid	s. 14
Trøndersk Natur Supplement	s. 18
Gaupejakt i Meldal	s. 19
La dem få oppleve.....	s. 20
Sjøfugl i Trondeimsfjorden, januar 1976	s. 21
Orientering til medlemmene i NOF-Nord-Trøndelag	s. 29
Opprop : Haukugle	s. 7
Taffeland	s. 18

Redaksjon: Knut Krogstad (red)
Dag Langfjæran

Adresse: Postboks 1719, Rosenborg
7001 TRONDHEIM.

Postgiro: 3 60 19 52

Abonnementskostnad 1978: kr. 15,-

Trykk: Rosenborg Offsettrykkeri, 7000 TRONDHEIM.

Nr. 4

desember 1978

opplag 1000

MOT TIDSRISTER,

og da i særdeleshet postverket sine, kjemper selv "bladnegere" forgjeves.

Vi har likevel et lønnlig håp om at bladet skal nå abonnentene på denne sida av nyåret.

Vi vil også få gjøre oppmerksom på at prisen på abonnement er satt opp, og blir for 1979 kr. 20.-. For å unngå stopp i forsendelsen av bladet, ber vi alle om å fornye abonnementet innen 1. februar 1979. Benytt vedlagte innbetalingskort. For NOF-medlemmer viser vi til en orientering inne i bladet og til rundskriv.

Da gjenstår bare å ønske vår (gledelig nok økende) leserkrets en riktig

GOD JUL !

-red-

FUGLEKIKKING OM VINTEREN

Av Aage Tørris Ekker

Dagene er blitt korte og det mest hektiske høsttrekket er forbi. Vind og regn gjør uteliv til en sur fornøyelse. Dette er nok årsaken til at mang en fuglekikker på denne tida legger kikkert og teleskop på hylla til ut på vårparten. Likevel skjer det fortsatt mye interessant utover seinhøsten og vinteren, så for den som trosser frost og snø og tar en tur ut, kan denne årstida by på mange fine opplevelser.

Storparten av de fuglearter vi har her sommers tid har dratt mot sørligere breddegrader, men det er fremdeles en del fugl å se vinteren igjennom. Årsaken til dette er bl.a. at fra Trøndelag og sørover, finner vi overvintringsområdene for mange arter som hekker lenger øst og lenger mot nord. En del arter som hekker i innlandet vil også trekke ut mot kysten vinters tid. Særlig fugl som er avhengig av åpent vatn, tvinges ofte utover når elver og vatn fryser til. De fleste artene har helt bestemte krav til overvintringssteder, og ved å besøke disse kan vi stifte bekjentskap med mange forskjellige fuglearter.

Ytterst i havgapet, der storbåra vasker opp over de nakne skjæra, er det ikke mange som ser etter fugl vinters tid. Men mange fuglearter holder likevel til her ute hele vinteren. Det er helst på de grunne områdene, der det er lettere å skaffe næring at vi finner fuglene. Her ligger islom og gråstrupedykker sammen med storskarv, toppskarv og småflokker av havelle, sjøorre og ærfugl. En og annen alkefugl dupper også opp og ned i dønningene. Oppe på skjæra sitter en og annen svartbak og noen gråmåker og speider utover, mens en skarv sitter og tørker vingene sine like ved. I ly for vinden, like over bølgeslaget, sitter en liten gruppe fugl tett sammen. Den steingrå fargen gjør at det ikke er så lett å få øye på dem. Det er fjæreplytten. Over alt dette svever ei havørn på brede vinger. Den hører også med i det mangfoldige livet her ute mellom skjæra.

Gråstrupedykker og islom er fugler som ikke hekker i vårt land, men er et fast innslag her vinters tid. Likevel er det først i det siste tiåret, etter at teleskopet ble allemannseie blant ornitologene, vi har blitt klar over at disse artene er vanlige her i vinterhalvåret. Men det kan vel fortsatt betegnes som en riktig godbit å få disse fuglene i teleskopbildet. Mange av de andre artene ute i havgapet er fugler vi finner her hele året. I hekketida vil storskarv, toppskarv og alkefugl stort sett samle seg i kolonier, mens måkene hekker både i kolonier og parvis. Havelle og sjøorre har sommerstid tilhold ved høyfjellsvatn, og kommer til kysten bare om vinteren.

Lenger innover på kysten, i fjorder og elveos, er bildet noe anderledes enn ute i skjæra. En del arter finner vi igjen, men en del nye kommer også til. I ly mellom øyer og holmer finner vi fortsatt islom og gråstrupedykker, og på gunstige steder kan vi få se gulnebbblommen, islommens nære slektning. Riktig en godbit er det om vi får se toppdykkeren, som med sin lange tynne hals og det kvite partiet i hals og bryst, med

Ærfugl (hann)

Foto: P. G. Thingstad

litt trening ganske lett kan skilles fra gråstrupedykkeren. De siste vintrene har en annen dykker vist seg på en del lokaliteter i vårt område. Det er den sjeldne dvergdykkeren, en liten dykkertass som kan være ganske vanskelig å oppdage. Den er nå årvisst bl.a. i Nidelva ved Trondheim. Dessuten er den sett både på Tarva lengst ute, og i Levangersundet, så den ser ut til å kunne finne seg til rette på svært forskjellige lokaliteter.

Ærfuglen har også hovedområdet sitt på denne delen av kysten vinterstid. I Trøndelag har vi en ganske stor vinterbestand av denne arten. Bare i Trondheimsfjorden viser tellinger at antallet ærfugl ligger rundt 20000 (se Resultater for sjøfugltaksering i Trondheimsfjorden, januar 1976). Inne i fjordene finner vi også sjøorre, siland og stokkand. Av og til dukker det opp en praktærfugl, en meget sjelden gjest fra det høye nord. I grunne bukter vil gjerne sangsvanene slå seg til når elver og vatn fryser til utover vinteren.

I Trøndelag fryser de fleste ferskvatn og elver helt til i løpet av vinteren. På den måten tvinges fuglene som holder til der enten ut til kysten eller videre sørover. Like før isen legger seg er det imidlertid ofte et yrende liv slike steder. Spesielt kan mange andearter sees. Tidlig på høsten er det krikkender, brunnakker- og av og til stjertand og skjeand, vi kan vente å finne her. Noe senere er stokkand, kvinand, siland og laksand mer eller mindre vanlige de fleste steder. Nå i høst har vi opplevd at den sjeldne taffelanda har opptrådt i betydelig antall. Slike "spesialarter" er med å krydrer livet for oss ornitologer. Kanskje noe

av drivkrafta bak denne interessen nettopp er dette, at vi aldri med sikkerhet vet hva som kan dukke opp. En annen sjelden art er lappfiskanda. Den har vist seg i Trøndelagsområdet de siste åra og sees årvisst i Nidelva og i Hammervatnet i Åsen. Utover høsten finner vi etter hvert hovedmengden av sangsvaner i elver og vatn. De er ofte de siste som forlater området når det fryser til. Det er unektelig en opplevelse å se og høre sangsvanene der de ligger, nesten skjult av frostrøyken i smale rårer.

Granmeis (juv.)

Foto: T. Nygård

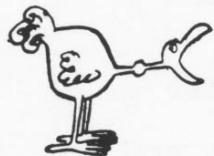
I skogen merkes også vinteren tydelig. De fleste fuglene har dratt bort, og det har blitt ganske stille. Bare av og til brytes stillheten av en meiseflokk som reker forbi. Slike flokker består ofte av flere arter sammen. Granmeis, toppmeis, svartmeis, fuglekonge og av og til en trekryper, er de vanligste. Over snøtunge graner fyker også en og annen flokk med gråsisik eller grønnsisik. Brytes stillheten av et karakteristisk - gøpp - gøpp -, er det korsnebb vi har hørt. Korsnebbene opptrer særlig vanlig når det er frøår på bartrær. Sannsynligvis finnes gran- og furukorsnebben i blanda flokker. I de østligste delene av Nord - Trøndelag skal vi også være oppmerksomme på konglebiten, korsnebbenes nære slektning. Arten er funnet hekkende i grensetraktene av og til, men er ikke vanlig. Lavskrika og nøtteskrika hører også skogene til. Særlig lavskrika er svært tillitsfull, og et møte med den er alltid en fin opplevelse. Er

vi riktig heldige, treffer vi hønsehauken på vinterturen vår. På denne årstida har den stort sett forlatt hekkeplassene i storskogen, og trekker da gjerne ut mot kysten der mulighetene for å finne næring er større. Hønsehaukens meny er variert, men undersøkelser tyder på at det helst er kråker og stokkender som får unngjelde.

Har vi et fuglebrett, kan vi oppleve et yrende fugleliv midt på svarteste vinteren. Hvilke arter vi kan vente å se avhenger av hvor vi bor, og hva slags mat vi legger ut på brettet. Likevel skal det godt gjøres om vi ikke får se kjøttmeis, gråspurv, blåmeis, gulspurv og dompap. Men heller ikke grønnfink, granmeis, løvmeis, skjære, nøtteskrike og flaggspett sier nei takk til en ekstra godbit. Enkelte steder kan også tyrkerdua være en flittig gjest. Et fuglebrett kan gi en god mulighet til å lære en rekke fuglearter å kjenne. For nybegynneren vil det være lurt å ha ei fuglebok for handa den første tida, om problemer skulle dukke opp. Har en først begynt å legge ut mat til fuglene, er det viktig at det fores jevnt hele vinteren. Bli det opphold i foringa, vil mange av fuglene som er vant til å finne mat der, dø av sult. Vinteren er nåløyet for småfuglene, og de er avhengige av å leite etter mat hele den lyse del en av døgnet om de skal greie seg.

For den som vil ut å se på fugl i vinterhalvåret, er altså mulighetene mange. De fleste gjør det kanskje mest for sin egen fornøyles skyld, men vi skal også være klar over at opplysninger om fuglelivet vinterstid kan komme til nytte. Det er derfor viktig at notatboka brukes flittig. Kjennskapet til fuglelivet i vårt område er ennå ganske beskjedent, og om dette skal forandre seg, krever det god hjelp fra amatørornitologene. Så med et våkent blikk og notatboka klar, kan alle gjøre en god innsats. Lykke til.

— O —

OPPROP:

HAUKUGLE.

Høsten 1975 foregikk det en innvandring av haukugle (*Surnia ulula*) i deler av Sør-Norge. I 1976 og 1977 hekket arten flere steder her. Undertegnede forsøker å kartlegge forløpet av denne invasjonsartede forekomsten utenfor det normale utbredelsesområdet. For å supplere allerede innsamlede opplysninger er jeg interessert i følgende: Fra Sør-Norge (t.o.m. Sør-Trøndelag) alle observasjoner i årene 1974 - 1978. Altså såvel konkrete hekkefunn, observasjoner i hekketida som observasjoner ellers. Da arten er lett å identifisere, søkes også eventuelle annenhåndsopplysninger. Av like stor interesse er også rapporter fra områder hvor arten kunne ventes å forekomme, men ikke er sett i nevnte tidsrom. Fra Nord-Norge (f.o.m. Nord-Trøndelag) opplysninger om haukuglas forekomst i hekketida i årene 1973 - 1976, om mulig med angivelse av hekkesuksess.

Resultatene vil bli publisert i artikkelform. (i TN ?)

Geir Sonerud,
Zoologisk institutt,
Postboks 1050, Blindern,
OSLO 3.

KRYKKJA SOM HEKKEFUGL PÅ TRØNDELAGSKYSTEN

Av Jon Suul

Det er først i det 20. århundre at en kjenner krykkja som hekkefugl i Trøndelag. I 1920-årene slo arten seg ned på Halten nord for Frøya, hvor bestanden senere har økt og hvor en i dag har landsdelens største krykkjekoloni. Fuglelivet ved flere av fyrene langs norskekysten ble fredet i 1935, og blant disse var Halten. Kolonien ytterst mot Haltenbanken var lenge den eneste i Trøndelag, men i løpet av de senere årene har det blitt etablert flere mindre kolonier. Noen steder har det blitt gjort hekkforsøk kun et år mens det ellers synes som om flere småkolonier er etablert for godt. Her vil en gi en kort oversikt over koloniene i landsdelen:

Sør-Trøndelag

Frøya kommune: Koloni etablert på Halten i 1920-åra. Ved kontroll i 1963 ble totalt ca. 725 reir opptalt på Reinsøya (Haftorn 1971). Disse var fordelt på to kolonier. Den største på ca. 665 reir lå mot nordøst nedenfor fyret og den andre på 62 reir lå mot sørvest, 6 reir ble i tillegg funnet på Gimsan noe sør for Halten. I 1974 talte Otto Frengen og Nils Røv 1666 reir i den store kolonien ved fyret, dertil kom 24 reir fordelt på to små kolonier på Halten. Videre ble 19 reir funnet på Gimsan og 34 reir på Saløy vest for Gimsan (Frenge og Røv 1975). Kolonien på Saløy er av senere dato da det ikke var antydning til hekking der i 1963 da jeg var med Haftorn i Frohavet. Utenom dette kjennes ikke hekking av krykkje i Frøyas skjærgård, men en kan ikke se bort fra mulighetene for eventuell etablering andre steder.

Hitra kommune: Ingen.

Hemne kommune: Ingen.

Agdenes kommune: Ingen.

Ørland kommune: Ingen.

Bjugn kommune: Ingen.

Åfjord kommune: Et par hekket på sjøbu på Linesøya i 1973 (Roger Eide). Arten ble ikke funnet i ytterskjærgården i 1978 (Rygg 1978).

Roan kommune: Ifølge lokalbefolkningen hekket 30-40 par krykkje på Drevflesa nord for Værøy i 1973. Ved kontroll i 1974 var det ingen spor etter krykkje hverken der eller i øygruppen Almenningen-Værøy (Suul og Frengen 1974).

Osen kommune: Odd Rygg fant sommeren 1978 en koloni på 20-25 bebodde reir på sørsiden av Levringen ved Buarøy og 9 reir på Singsholmen sør for Levringen. Arten har etablert seg her i de siste åra. Videre ble ca. 50 reir opptalt på nordsiden av Buholmråsa og 5-10 reir på nordøstsiden av Buholmen. Kolonien på Buholmråsa er etablert etter 1964 (Rygg 1978).

Fig. 1. Krykkjekolonier på Trøndelagskysten
nevnt i teksten

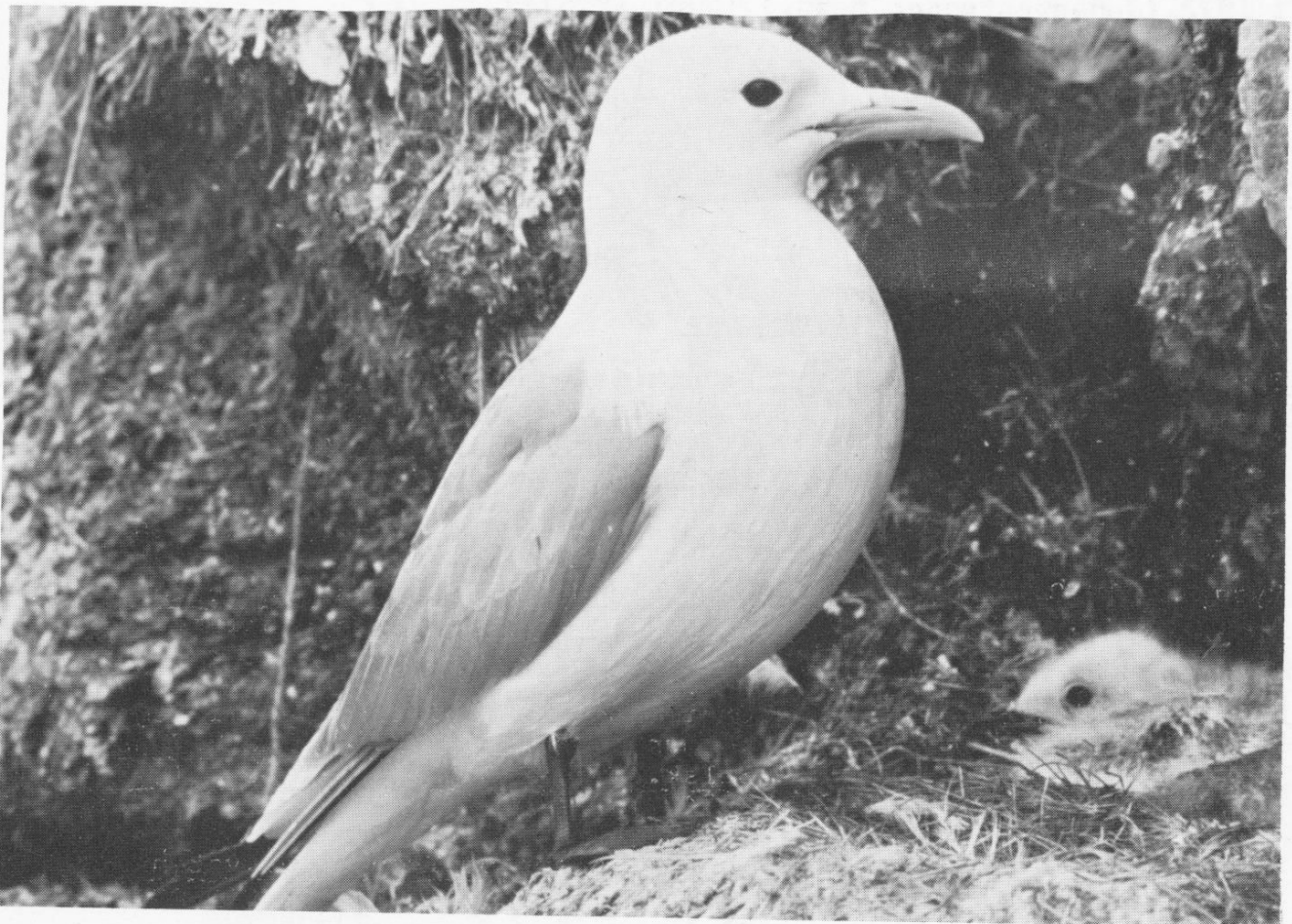
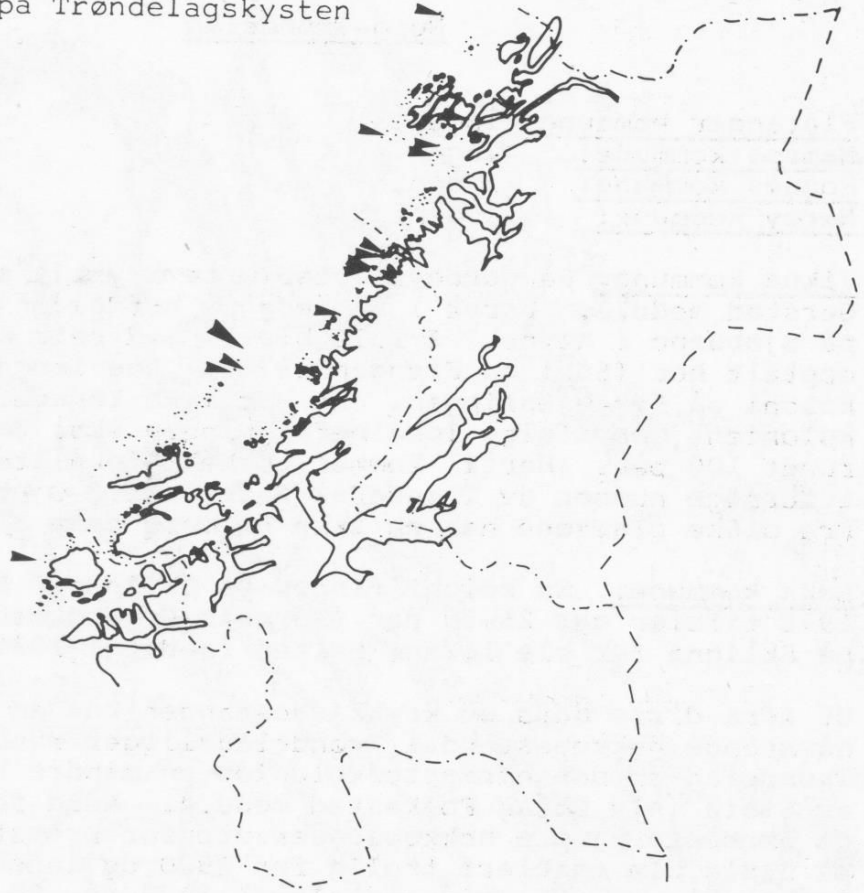

Fig. 2. Krykkje på reir.

Foto: Otto Frengen

Nord-Trøndelag

Flatanger kommune: Ingen.
Namsos kommune: Ingen.
Fosnes kommune: Ingen.
Nærøy kommune: Ingen.

Vikna kommune: På Nordøyan etablerte krykkja seg i 1968 (Steinar Garstad medd.). Først i et heng på nordsiden av hovedøya - senere på sjøbuene i havna. I 1974 ble 17 + 7 reir med egg og unger opptalt her (Suul og Frengen 1974). Noe lengre sørøst finnes en koloni på Sør-Gjeslingan. En har ikke konkrete tall fra denne kolonien, men ifølge lokalbefolkningen skal det antydningvis være rundt 100 par. Hertil kommer to hekkelokaliteter som er omtalt i forrige nummer av Trøndersk Natur: Nord-Gjeslingan og Rørvik. Fra disse plassene har en ikke nærmere data tilgjengelig.

Leka kommune: En koloni finnes på Sklinna. Et grovt overslag i 1978 tilsier ca. 25-50 par (Torgeir Nygård medd.). Fuglelivet på Sklinna fyr ble liksom Halten fredet i 1935.

Ut ifra disse data om krykkjebestanden kan en anslå at den nåværende hekkebestand i Trøndelag ligger rundt 2000 par. Sør for Trøndelag er den nærmeste kolonien en mindre koloni på vestsiden av Smøla (Alv Ottar Folkestad medd.). Nord for Trøndelag finnes de nærmeste kjente hekkeplasser utenfor Bremstein i Vega. Kolonien på Sjøla ble etablert trolig før 1920 og inneholdt da 2-300 reir. I 1971 ble ca. 70 reir opptalt, i 1972 ca. 80. Arten hekker også på Sjøholmene ved Steinar like sør for Sjøla hvor 10 par hekket i 1972 (Johan Antonsen medd.) (Suul 1975).

Litteratur:

- Frengen, O. og N. Røv. 1975. Faunistiske undersøkelser på Froøyene i Sør-Trøndelag, 1974. K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1975-7: 1-42.
- Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Univ.forl. Oslo, 862 s.
- Rygg, O. 1978. Sjøfuglundersøkelser på Trøndelagskysten sommeren 1978. Stensilert rapport, 38 s.
- Suul, J. 1975. Ornitologiske registreringer i Vega kommune, Nordland. K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1975-11: 1-54.
- Suul, J. og O. Frengen. 1974. Undersøkelser på Trøndelagskysten sommeren 1974. Stensilert rapport, 55 s.

SJØFUGLUTVALG FOR TRONDHEIMSFJORDEN

Begge Trøndelagsavdelingene har i samarbeid opprettet et sjøfuglutvalg for Trondheimsfjorden. Som mange vil vite har det de tre siste årene pågått vintertellinger av sjøfugl i Trondheimsfjorden for å prøve å fastslå hvor stor bestand av overvintrende fugl som er knyttet til fjorden.

Kysten vår blir etter hvert utsatt for stadig større påkjenninger. I denne sammenheng tenker en da særlig på forurensinger som truer viktige naturressurser. Hvis vi kan følge utviklingen i sjøfuglbestanden fra år til år, kan vi oppdage når noe er i ferd med å skje. Muligheten til å si fra i tide vil da være til stede og man kan sette i verk tiltak som vil sikre fjorden som fuglelokalitet.

Utvalget har til oppgave å styre det videre arbeid med vintertellingene i fjorden. I tillegg skal utvalget bearbeide og publisere det materialet som til nå er samlet inn. Hver fylkesavdeling har to representanter i utvalget og det har denne sammensetning:

Torgeir Nygård, N-Trøndelag
Kjell Arne Furunes, N-Trøndelag
Otto Frengen, S-Trøndelag
Tor Bollingmo, S-Trøndelag

Nils Røv (S-T) kommer inn ved årsskiftet for å avlaste Tor Bollingmo. Utvalgets sekretær er Kjell Arne Furunes, Sakshaug.

Interesserte som har lyst til å delta i tellingene og slik lære mer om sjøfugl bes ta kontakt med enten Otto Frengen, DKNVS-Museet, 7000 Trondheim, tlf.: 075 92294 for Sør-Trøndelag eller med Kjell Arne Furunes, 7670 Sakshaug, tlf.: 077 53138 for Nord-Trøndelag.

Forøvrig oppfordres så mange som mulig til å delta på weekend-kurset i sjøfugl på Frosta/Tautra i januar/februar 1979. Dette vil bli kunngjort senere.

— o —

Kjell Arne Furunes

Arbeider - Avis hadde tirsdag 5. desember 1978 et oppslag om sjøfuglbestanden i Trondheimsfjorden. De data som der ble referert er innsamlet av NOF-medlemmer fra begge trøndelagsfylkene (noen møringer har også vært behjelpelig i så måte).

For at flest mulig av medlemmene skal få kjennskap til det som tidligere er innsamlet av data, trykker vi i dette nr. av TN rapporten fra tellingene i 1976.

Også i 1977 og i 1978 ble hele Trondheimsfjorden opptalt. En samlingsrapport fra disse tellingene vil med tida bli gitt av Sjøfuglutvalget.

-red-

SJØFUGL — MONOFILAMENTGARN

Som et apropos til Aksjon levende hav har Trøndersk Natur mottatt et brev med opplysninger angående sjøfugl - drivgarn. Brevet er her gjengitt i sin helhet, sammen med en notis sakset fra "Fiskeribladet", tirsdag 23. mai 1978 (Vedlegg til brevet).

Til Trøndersk Natur.

Leser i "Adressa" i dag, 16. november om "Aksjon levende hav", og vil i den anledning om å få komme med opplysninger om sjøfugl.

Ut over det som opplyses i vedlegget fortalte politimester Kongelstad, Lillehammer undertegnede på Røros 12. oktober då. at mens han var ved Vestfinnmark politikammer var han ombord i en drivgarnsbåt for beslag av fangst som var tatt ulovlig. Foruten laks hadde de store mengder sjøfugl nedfrosset ombord. Videre måtte det ansettes en mann mere på norskekysten enn i Østersjøen for å ta sjøfugl ut av garna (alke, lunde og lomvi).

Jeg synes derfor ikke at det er noe rart at ungene til disse artene ikke kommer på vingene, når foreldrene blir drept i store mengder i garn. Skal dette fortsette noen år til har vi snart ikke fugl igjen. Min mening er at overflategarn er den aller største fare for bestandene av dykkende fugl. Som oppsynsmann i et naturreservat på Ytre Vikna kan jeg ikke unnlate å opplyse om dette.

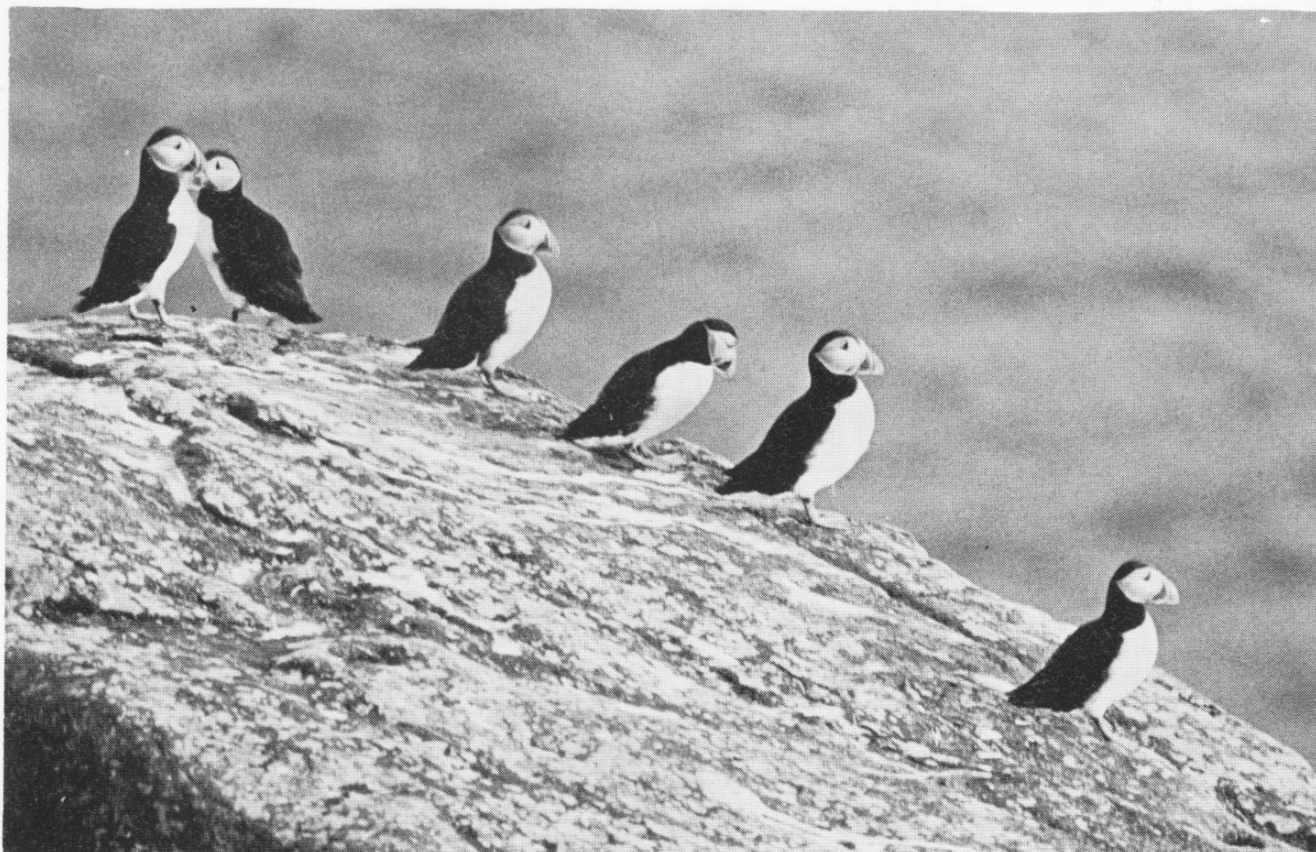
Rørвик, 10. november 1978

Oddm. Kvalø

Fiskeribladet, tirsdag 23. mai 1978

I Stortinget har miljøvernminister Gro Harlem Brundtland svart på et spørsmål om bruken av monofilamenttråd i garna har økt skadene på sjøfugl. Statsråden uttalte at man var kjent med at garn, line og andre redskaper fanger tusenvis av fugler årlig. Fra visse områder er det rapportert at drivgarnlenker etter laks har tatt rundt 1000 sjøfugl pr. båt pr. uke. Også andre redskaper tar mye sjøfugl, men om monofilamentgarn fanger mer fugl enn tradisjonelle redskaper er ikke dokumentert. Opplysninger fra fiskerne kan tyde på dette, men det vil bli satt i gang undersøkelser, uttalte statsråden.

For å få tidfestet episoden i Vestfinnmark henvendte redaksjonen seg til politimester Kongelstad, Lillehammer som i brev velvilligst ga følgende referat av saksforholdet. Vi siterer:

Lunde. En av alkefuglene som hekker langs norskekysten.

Foto: Otto Frengen

Den islandske drivgarnsfiskebåten m/s BAKUR ble den 18. mars 1967 brakt inn til Hammerfest etter å ha blitt oppbrakt for å ha fisket med drivgarn på norsk sjø-territorium.

Jeg besøktiget båten og fant i kjølerommet foruten dypfryst smålaks og en del niser en anslig mengde sjøfugl, vesentlig alker. Skipperen opplyste på forespørsel at fuglene ble tatt med til Island og solgt der i det de ble brukt i husholdningen. Såvidt jeg husker var prisen meget beskjeden, men det var mengden som dro. I denne sammenheng fortalte skipperen - som drev yrkesfiske etter laks året rundt, bl.a. i Østersjøen og i Grønlandsstredet - at når de skulle fiske etter laks utenfor norskekysten, måtte han hyre en mann ekstra til å delta i arbeidet med å rense garnene for sjøfugl."

Klippet fra Fiskeribladet, 23. mai 1978, skulle klart vise at våre myndigheter er klar over hvilket omfang sjøfuglfangsten har. Den uttalte vilje til å sette i gang undersøkelser for å kartlegge virkningene av drivgarn (og andre fiskeredskaper) på sjøfuglbestandene langs norskekysten må så absolutt sees som lovende for den framtidige avklaring av problemet sjøfugl - drivgarn.

Spørsmålet er bare: Kommer disse undersøkelsene i gang mens vi enda har livskraftige bestander intakte? Kommer de i gang før en økt oljeutvinning (også nord for 62°), næringsmangel og drivgarnfiske har redusert bestandene til et minimum?

-red-

INSEKTLIV VINTERS TID

Av Kjell Arne Furunes

"Nei, heldigvis. Om vinteren er vi da kvitt både mygg og knort, fluer og klegg", vil vel mange si. Dette er riktig nok, men den våkne iakttaker har vel også lagt merke til at det fins en del småkryp om vinteren.

Det som til daglig blir kalt insekter, er en mangfoldig gruppe dyr som stort sett har ett fellestrekk: De er virvelløse dyr, kalt leddyr. Dette innebærer at kroppen er tydelig leddelt og at skjelett av bein eller brusk ikke fins. Ellers er begrepet insekter nokså misvisende. Leddyr omfatter mange dyregrupper helt fra krepserdyr til edderkopper og midd. I dagligtale omfatter insekter både ekte insekter - leddyr med 6 bein (3 par) - og edderkoppper - som har 4 par bein. Det vil føre for langt å gå inn på den systematiske inndelingen av disse gruppene. I praksis er det ofte nyttig å ha en slik samlebetegnelse som alle vet omtrent hva står for.

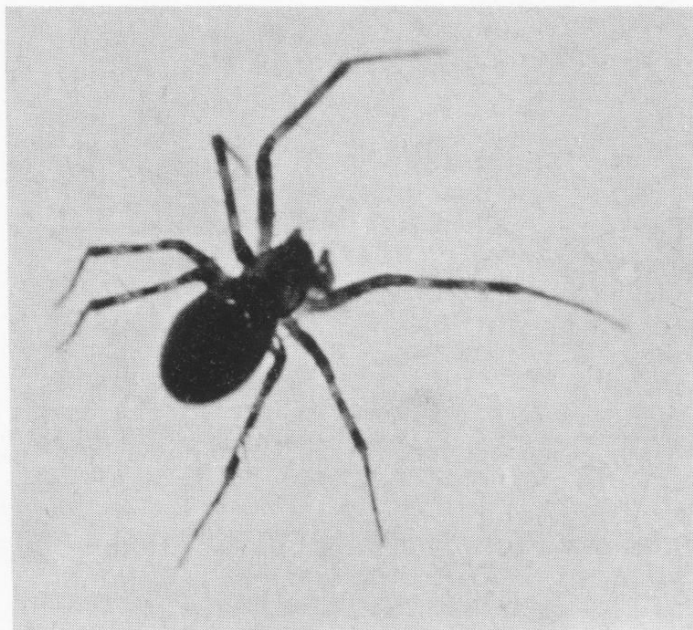
Et annet fellestrekk for leddyrene er at de er det vi kaller vekselvarme, dvs. de har ikke konstant kroppstemperatur slik som f. eks. pattedyr og menneskene, men kroppstemperaturen varierer i takt med temperaturen i omgivelsene - de mangler en aktiv temperaturreguleringsmekanisme. Dette gjør at insektene blir trege i bevegelsene når det er kjølig i været, og at bevegelsen øker i varmt vær ("oljen flyter lettere"). Kroppsvæsken består nesten bare av vann, slik at den ville fryse i kulde.

For mange vil det kanskje virke underlig at det om sommeren og høsten er mange insekter - vinteren er nesten insektfri - og så kommer en ny vår og sommer med et stort antall insekter igjen. Insektene har et livsmønster som er tilpasset dette at vinteren er en ugunstig tid for dem. Normalt vil de ikke kunne overleve vinteren med kulde, de ville fryse og dø. Insektene er innrettet på maksimal utnyttelse av sommeren. Da formerer de seg raskt, spiser og vokser. Når høsten kommer forbereder de vinteren ved å legge egg på frostfrie steder, som kan ligge over til neste vår. Om våren klekkes eggene, og generasjonene føres videre selv om foreldrene til denne nye generasjonen døde høsten før. De fleste insekter er også planteetere, og disse må ha sin aktive tid om sommeren for å finne mat.

Det fins imidlertid mange arter insekter og edderkopper som overvintrer som larver eller som voksne aktive individer. Dette kan løses på to måter: Insektene ligger i dvale, eller de er aktive på et frostfritt sted eller "ute". Det er kjent mange ulike overvintringsformer hos insekter og edderkoppper. Det som vil overraske er at et stort antall arter overvintrer ute, og er aktive selv i strenge kuldeperioder.

I den senere tid er det drevet en god del forskning omkring vinteraktive insekter. Det har vist seg at det man tidligere trodde var en sjeldenhet hos disse dyra, er vanlig hos mange arter. Egentlig strider det mot de fysiske og fysiologiske prinsipper man trodde

gjaldt. Kroppsvæsken skulle normalt fryse ved ca. 0 C, og kroppen tåler ikke isdannelse i vevet, da blir den ødelagt. Forskningen har vist at mange insekter og edderkopper har en fysiologisk sær-egenhet, de er i stand til å fylle frostvæske på seg selv om vinteren, slik som vi gjør på bilene. Dette består ganske enkelt i at det produseres glyserol og karbohydrater i kroppsvæsken som gjør at de ikke fryser så lett. Sammenlign frysing av sukret saft, f. eks.. Man har funnet at enkelte edderkopper som er vanlige på snøen tåler 13-14 minusgrader før de fryser og dør, og at de gjerne velger oppholdstemperaturer omkring null. Dette muliggjør opphold på snøflata.

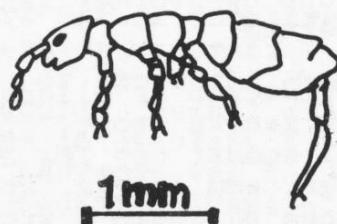
Edderkopp på snø.

Foto: K. A. Furunes

Hvilke insekter kan påtreffes ute vinters tid? Undersøkelser har vist at en lang rekke insektarter og grupper er aktive ute om vinteren, og listen blir lenger jo mer man undersøker. Jeg skal her nevne noen eksempler:

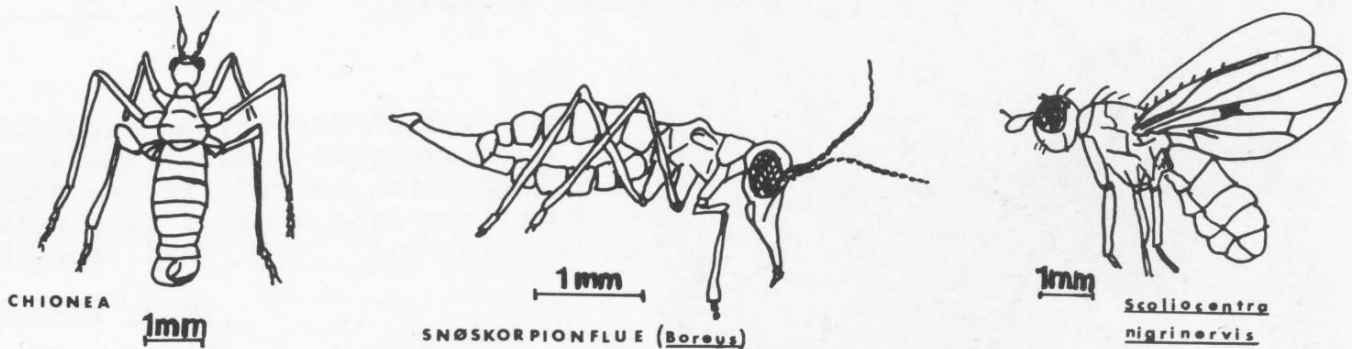
Vinterstid er insektene lette å oppdage på de hvite snøflata. Enkelte ganger kan snøflata være nesten dekket av små, svarte levende prikker som hopper og spretter omkring. Det kan se ut som om snøen er dekket av sot. Dette er noen små dyr som på norsk har fått navnet snølopper. Det er springhaler, eller collemboler. Dette er små, 1-3 mm store, vingeløse insekter som lever i jorda. Ved omslag til mildvær kommer de opp på snøen i millioner. Hvorfor er en gåte. Noen synes likevel å ha nytte av det. Flere arter edderkopper er meget hardføre og oppholder seg på snøen. Disse spinner fangstnett i fordypninger i snøen, dyrespor, etc., og fanger snølopper, men dette blir ingen stor beskatning.

SNØLOPPE (Isotoma)

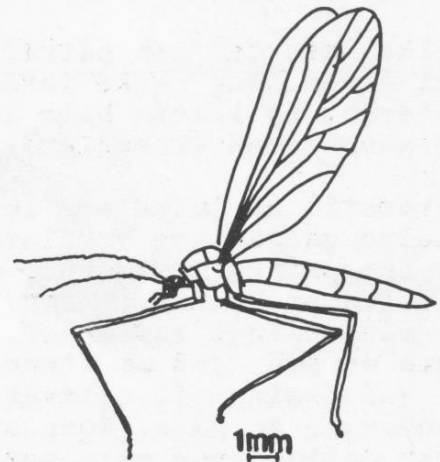
Det er særlig fra februar - mars man finner insekter på snøen, men ellers ser det ut til at det er værforholdene som er avgjørende. Sjansen er størst i overskyet vær og ved temperaturer like under null. Da er det spesielle arter som er de vanligste. Foruten snølopper og edderkopper er det først og fremst snøskorpionflua, Boreus, en vingeløs slektning av fluen, Chionea, og ei flue som er lett kjennelig med en mørk flekk på hver vinge, Scolioentra nigrinervis, (=svartnervet flue). Disse artene treffes oftest i skogsterreng, men ikke nødvendigvis i skog. Felles for alle artene utenom flua er at de lever i de øverste jordlag og i strøfall, og kommer opp på snøen bare i kortere perioder.

NOEN VANLIGE "SNØINSEKTER" (etter Refseth)

Flygende insekter støter på et ekstra problem i kjølig vær. Vingemuskulaturen trenger varme for å fungere. Likevel kan en altså finne fluer på snøen, og disse er i stand til å fly. Noen arter mygg er også ute og i aktivitet om vinteren. Det er de såkalte vintermygg. De kan opptre i store mengder på litt mildere dager hele vinteren.

VINTERMYGG

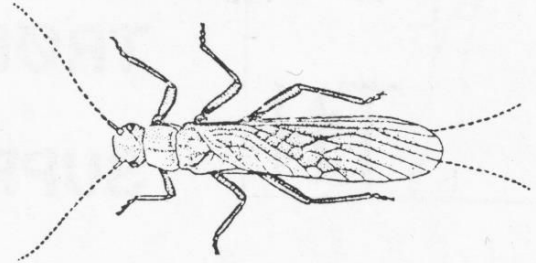
Enkelte arter fjærmygg har lagt sin parrings- og eggleggingstid til seinvinteren når bekkene så vidt har begynt å gå opp. Da kommer de opp og svermer langs bekkene i store mengder før de legger egg i bekken.

På seinvinteren er ellers artsantallet av insekter som kan opptre på snøen ganske stort. Steinfluer kan opptre i store mengder. De har også kommet opp fra bekker på sverming. Larver av enkelte sommerfugler, som f. eks. spinnere (rustvinge og blodråpesvermer), kan finnes på snøen i stort antall. Disse mørke, lodne larvene er

lette å kjenne igjen. Det er forøvrig lett å klekke ut sommerfugler inne av disse. Hvis en legger dem i ei eske på et tørt sted, vil de forpuppe seg og klekkes som ferdige sommerfugler på ca. ei uke. I naturen vil de krype ned til jorda langs kvister eller stammer og forpuppe seg i jorda. Ellers kan en ofte finne biller, tege og andre insekter på snøen også.

steinflue

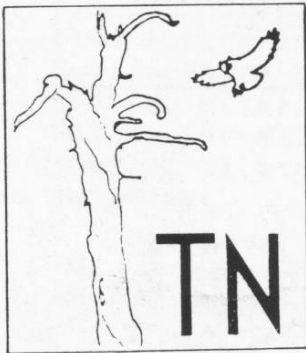

Barskogen og bartrea er et relativt stabilt livsmiljø både sommer og vinter, når en ser bort fra temperaturen. En mengde insekter lever på trea. Her kan f. eks. nevnes en rekke skadeinsekter som barkbiller, snutebiller, viklere, bartreveps, bladlus, osv. Også om vinteren lever en mengde insekter på bartre, men dette er ofte helt andre arter enn de som er der om sommeren.

Om vinteren representerer bartrea den eneste levende planteresurs for planteetende insekter, slik at det blir en sikker overvintringsplass for disse. Vi vet at mange arter av plantesugere og sikader vandrer til bartrea om høsten for å overvintre der, for så å gå tilbake til urtevekster om våren. Ellers tilbringer mange arter av edderkopper, midd, springhaler, fluer og sommerfugler vinteren her. Slik er det også om vinteren en god del insekter i barskogen. For fuglefolk er dette interessant, da disse insektene er et godt matlager for standfugler som meiser, fuglekonge og mange trekrypere. Denne matreserver kommer i tillegg til den maten fuglene hamstret om høsten, og er nok en vesentlig årsak til at fuglebestanden i skogen kan være såpass høg som den er gjennom vinteren.

Insektlivet er altså ikke så fattig om vinteren som en gjerne skulle tro. Artene får en annen livsrytme og et annet tilholdssted. Antallet arter som vi kan se blir også mindre, men alt tatt i betraktning har også vinteren et ganske rikt insektliv. Her har jeg ikke nevnt insekter som lever i stabile livsmiljø slik som hus og forråd. Disse lever nokså upåvirket av vinterklimaet.

Det er vanskelig å sette opp en dekkende litteraturliste for dette emneområdet. Stoffet er hentet fra mange kilder, og noe er egne erfaringer. Jeg vil henvise til tre norske forskere som har publisert en del artikler om vinterinsekter; Lauritz Sømme, Eivind Østbye og Sigmund Hågvar. Disse har skrevet flere artikler i Norsk entomologisk tidsskrift (Norwegian journal of entomology). Dersom noen av leserne skulle være interessert i å sette seg nærmere inn i dette emnet, kan de henvende seg til et lokalt bibliotek, som vil formidle kontakt med et universitetsbibliotek.

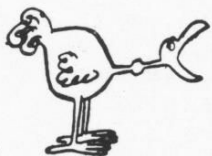
TRØNDERSK NATUR SUPPLEMENT

Trøndersk Natur vil forsøksvis gi ut en serie supplementer. Disse vil hovedsaklig være rapporter fra oppdrag som fylkesavdelingene av NOF har tatt på seg. Det er selvfølgelig ønskelig at også andre trykker sine ting i denne serien (interesserte bes ta kontakt med Torgeir Nygård (red), Zool. inst. Bernh. Getz gt. 6, 7000 Trondheim).

KOMMER SNART:

1. Ornitologiske undersøkelser i Berglia, Nesådalen og sandålegda, Grong kommune (Kjell Arne Furunes).
2. Fuglelivet på Steinkjermyra i Snåsa, og i områdene omkring. (Torgeir Nygård).

Supplementene vil bli solgt til interesserte for kr. 10.- pr. stk. Bestilling skjer ved innbetaling av det aktuelle beløp til TN's postgirokonto. Angi hva som ønskes på tallongen.

OPPROP:

Taffeland

I løpet av de første ukene av november, er taffeland observert på en lang rekke lokaliteter i Midt - Norge. Ut fra dette ønsker en å framskaffe en oversikt over høst- og vinterbestanden, både med hensyn til geografisk fordeling og antall fugl.

Jeg vil derfor be alle som har opptellinger eller enkeltobservasjoner av taffeland, om å sende disse til undertegnede så snart som mulig. Det ønskes opplysninger om kjønns- og aldersfordeling, samt en vurdering av situasjonen i den lokale bestand, hvis dette er mulig.

Resultatet vil bli publisert i en artikkel i TN.

Adr.: Zoologisk Institutt,
Bernhard Getz gt. 6,
7000TRONDHEIM.

Aage Tørris Ekker

Gaupe skutt i Meldal under dramatisk jakt

Søndag ble det skutt gaupe i Meldal. Det var Asbjørn Sølberg som avfyrte det dødelige skuddet. Dermed ble det også satt en stopper for gaupas herjinger i distriktet. Det store sauetap man har registrert i dalføret dette året, blir av de fleste tillagt det store kattedyrets glupske appetitt. Men før Asbjørn Sølberg fikk inn fulltrefferen på rovdycet, var det skutt flere ganger mot gaupa, uten hell.

Det var lørdag at jaktlaget kom over sporene i snøen. Etter en tid kom man innpå dyret og la an og skjøt. Gaupa ble bare skadeskutt, og den kom seg unna. Asbjørn Sølberg og jaktlaget fulgte blodsporene i snøen, men mørket falt på

og gjorde videre jakt umulig.

Tidlig søndag morgen la Sølberg igjen ut på gaupejakt. Han oppsøkte stedet der han hadde hatt kontakt med dyret dagen i forveien og fulgte sporet videre. Etter hvert ble terrenget brattere og brattere. Gaupa hadde trukket opp i Grytdalen, mellom Grut og Jordlia, på grensen mellom Meldal og Rennebu kommune.

Under sporjakten i dypsnøen skled plutselig Asbjørn Sølberg utfor en liten berghylla. Han falt ned, og står var forskrekkelsen da han oppdaget at han lå halvannen meter unna det skadeskutte dyret. Både gaupe og jeger ble antagelig like skremt og ikke minst reddet over den plutselige nærkontakten. Asbjørn Sølberg, som går for å være en meget dyktig og erfaren jeger, mistet likevel ikke besinnel-

sen. I liggende stilling fikk han på et vis rettet geværet mot rovdycet. Han trakk av i håp om å få inn et vel plassert skudd.

Skuddet rammet gaupa i bakfoten. Gaupa fant det imidlertid klokest å rømme berghylla. Skuddet fra Asbjørn Sølberg hadde revet av den ene bakfoten på dyret, men dette forhindret ikke gaupa i nok en gang å komme seg unna.

Det gikk ikke lang tid før jaktlaget med Sølberg i spissen igjen fikk kontakt med rovdycet. Denne gang ble ikke gaupa levnet en sjanse til å overleve. På relativt kort hold ble gaupa felt.

Da jaktbyttet ble veid og målt, viste det seg å være en velvoksen utgave av arten. Den målte 75 cm over ryggen. Det er skuddpremie på gaupe.

Det er med undring og forferdelse en leser ovenfor gjengitte notis i Adresseavisen, tirsdag 28. november 1978. At det går ann!

At det drives jakt på gaupe, er det i og for seg ikke noe å innvende mot, så lenge en har en livskraftig bestand som tåler denne beskatning. Det som er betenkelig er måten jakta skjedde på i dette tilfelle. Hva blir det igjen av pratet om "humane avlivingsmåter" og om at byttet nærmest er jegerens beste venn? Det vi kan si er at gode, erfarne jegere skyter ikke på vona. I denne jaktberetning ble dette gjort lørdag og gjentatt søndag (under formildende omstendigheter).

Ellers regner vi med at framstillinga av jakta ville vært noe annerledes fra avisas side dersom det f.eks. hadde vært en elg (for ikke å si en hund) man hadde skamskutt. Hadde det vært en elg hadde trolig verdifull spalteplass blitt avsatt til andre formål (tenk på jegerens rykte). Hva som hadde skjedd dersom det var en hund? Vi viser til den publisitet Sacho fikk.

I dette tilfelle var det altså en gaupe det dreide seg om og det gjelder med alle midler å holde liv i vrangforestillingene om og hetsen mot rovdycet. En av måtene å gjøre dette på er å framstille ei gaupefelling som et karsstykke, uansett framgangsmåte.

-red-

La dem få oppleve . . .

Hvem er du som våger å svare dine barn: Naturen?

- Det er bilder av Dovrefjell i en bok.
- Det er malerier av vakende fisk hengende i et galleri.
- Det er fuglesang hørt under en naturfilm i fjernsyn.
- Det er gledesløse, tilpassede dyr i en dyrehage.
- Det er tegnede blomster i en fargeflora.

Hvem er du som tør ta på deg ansvaret
ved å lyge dine barn så fulle med forfalskninger?

La barna få kjenne duften av skog og blomster.
La dem få se og høre måltrosten en sommerkveld.
La dem kjenne gleden ved å fiske i et tjern, og
la dem få oppleve dyra der de hører hjemme.
La dem få kjenne snøstormens piskende villskap,
la dem føle naturens eneveldige makt.

Lær barna dine å respektere og elske naturen.
La barna dine få et rikere liv.

U.E.

TAKSERING AV SJØFUGL I TRONDHEIMSFJORDEN, JANUAR 1976

Trondheim, 26.10.1976

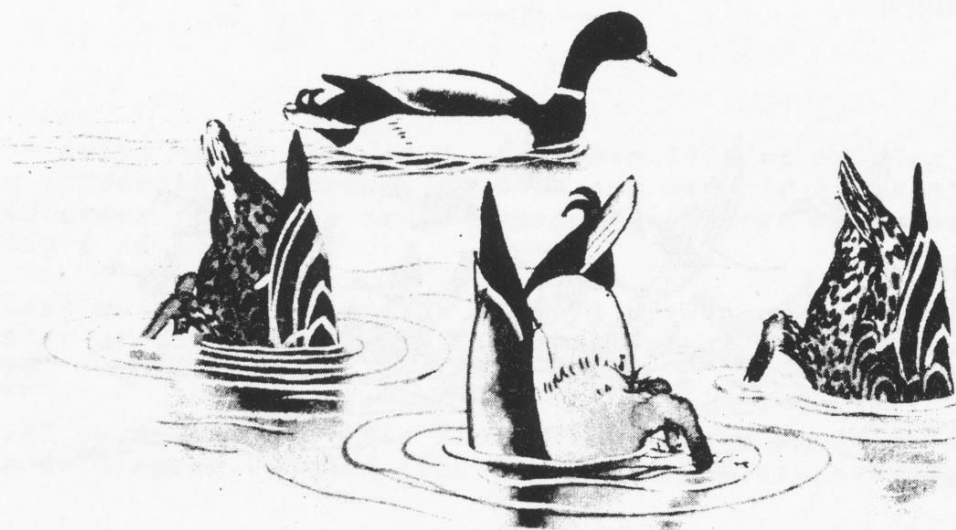
Tor Bollingmo

Kjell Arne Furunes

Det foreligger foreløpig ingen tilfredsstillende beregning av sjøfuglbestanden langs norskekysten vinters tid. Noen mindre lokaliteter er imidlertid tilfredsstillende dekket gjennom de tellingene som en del år har vært utført av medlemmer i Norsk Ornitologisk Forening, i regi av International Wildfowl Research Bureau.

Både for å etablere et større referanseområde og for å utprøve metodikk ved større planmessige takseringer, ble Trondheimsfjorden først dekket 100% i en sammenhengende telling. Over 60 mann gjorde jobben på 4 dager. Et bidrag fra Viltdirektoratet på 1500 kr. dekket en del av utgiftene, men forhindret ikke at de fleste deltagerene måtte betale for å delta. Forøvrig var eksperimentet vellykket, og resultatene i rene tall skulle danne et brukbart grunnlag for beregning av det totale antall sjøfugl i området. En videreutvikling av takseringene, bl.a. for å vurdere materialets statistiske holdbarhet, vil være av uvurderlig betydning for overvåkingen av Trondheimsfjorden som økostem.

Sammen med menneskene, representerer sjøfuglene det høyeste trinn i næringskjedene i det marine økosystemet. Det er langt mer kostbart å foreta kjemiske og teknisk avanserte analyser av sjøvann og mikrofauna, enn å foreta sjøfugltakseringer. Således vil det være økonomisk hensiktsmessig å utvikle takseringsmetoder for fugl for å registrere eventuelle forandringer i det marine miljø. Det er dessuten viktig å kartlegge de mest anvendbare referanseområdene, før man foretar alvorlige inngrep som f.eks. oljeboringsvirksomhet.

DE OPPTALTE STREKNINGER MED RESPEKTIVE TELLE - MANNSKAPER OG SAMME
NUMMER SOM ER BENYTTET PÅ KART OG I TABELLER.

1. Mølnbukt - Agdenes fyr, Jon Suul.
2. Agdenes fyr - Viggja, Jon Suul og Erling Vikan.
3. Viggja - Buvika NW, Jan Ove Gjershaug og Ola Tovmo.
4. Buvika NW - Øysand, Eirik Lie.
5. Gulosen - Bynes kirke, Svein H. Lorentsen og Erik Bangjord.
6. Bynes kirke - Trondheim havn, Jo Vegar Arnekleiv, Rolv Hjelmstad, Lars J. Endal, Jon Bjarne Jordal, Dag Langfjæran og Eivin Røskaft.
7. Nidelva opp til Klæbu, Svein H. Lorentsen, Erik Bangjord og Eirik Lie.
8. Pir 2 - Hundhammeren, Georg Bangjord og Arne Kammen.
9. Hundhammeren - Muruvik, Tor Bollingmo og Geir Hammer.
10. Muruvik - Åsenfjord, Stjørdal Feltbiologiske Forening ved Gunnar Uglem.
11. Sørsida av Frosta, Reidar Hindrum og Dag Langfjæran.
12. Svaet og Tautra, Jon Bjarne Jordal, Lars J. Endal, Torgeir Nygård, Tor Bollingmo, Tor Kvam og Aage Tørris Ekker.
13. Småland - Åsholmen, Per Gustav Thingstad og Rolv Hjelmstad.
14. Børøya - Ekne, Svein E. Ringen, Trond Satereng og L.V. Berntsen.
15. Storborg - Hylla, Per Gustav Thingstad og Torgeir Nygård.
16. Ytterøya, Geir Vie og Per Gustav Thingstad.
17. Borgenfjorden, Geir Vie.
18. Norem - Hammerlandet, Svein Karlsen og Tor Kvam.
19. Follafooss elv - Malm, Tor Magne Larsen.
20. Mosvik - Verran kirke, Torgeir Nygård og Knut Krogstad.
21. Vika - Stadsbygd, Reidar Hindrum og Helge Hagen.
22. Stadsbygda - Garten, Kjell Arne Furunes, Odd Rygh, Aage Tørris Ekker, Jostein Sandvik, Otto Frengen og Kjell M. Hansen.

Tellingene ble utført 17., 18., 24. og 25. januar. Det foreligger detaljerte opplysninger om sikt og værforhold, som vil bli benyttet når tellingene fra flere år skal vurderes mot hverandre.

De av tellerne som ønsker mer detaljerte opplysninger, eller selv ønsker å foreta en bearbeidelse eller annet bruk av originalmaterialet, kan få tilgang til dette ved å henvende seg til undertegnede. Det samme gjelder tellere som ønsker begrenset tilgang til det materialet de har samlet inn.

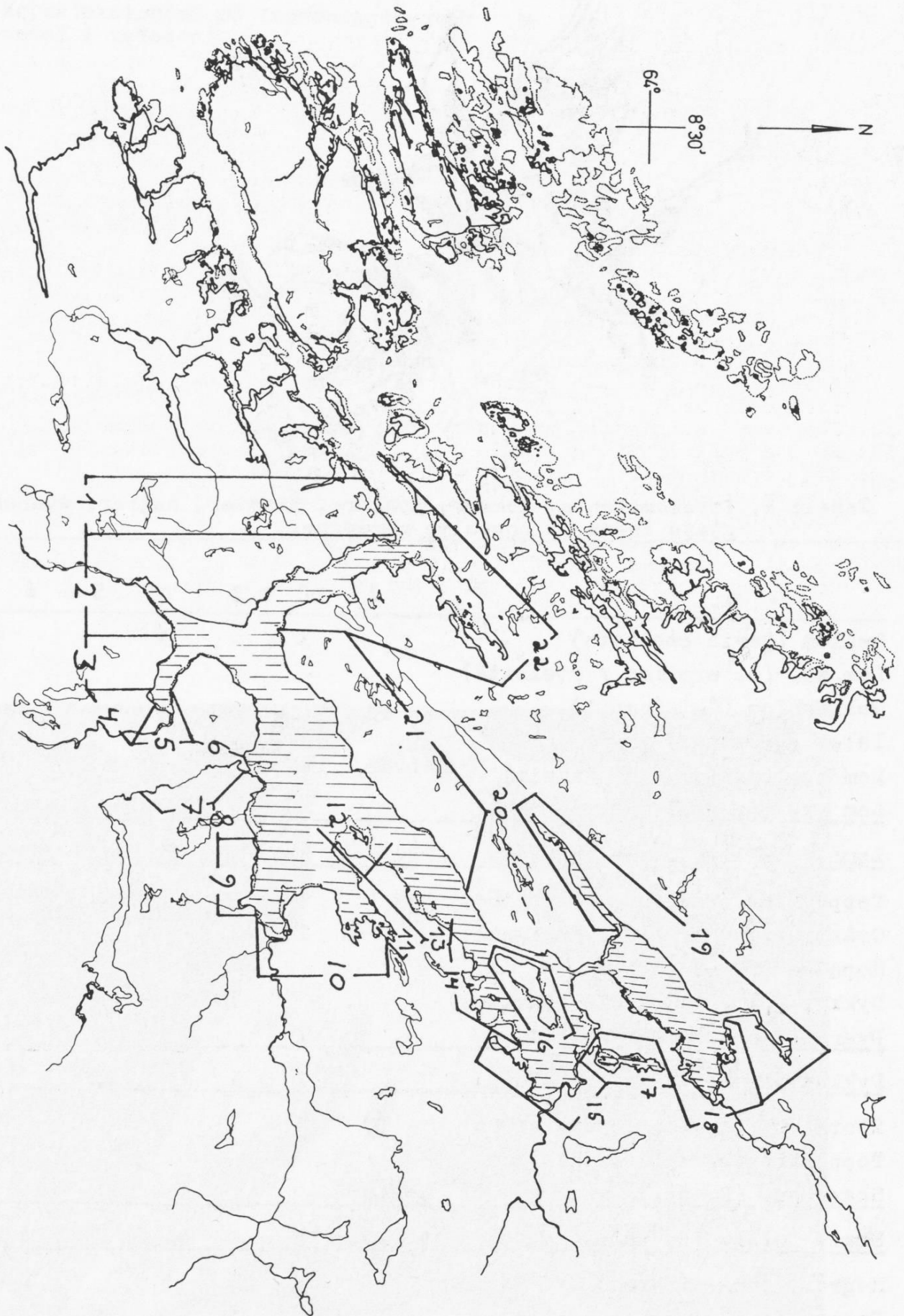
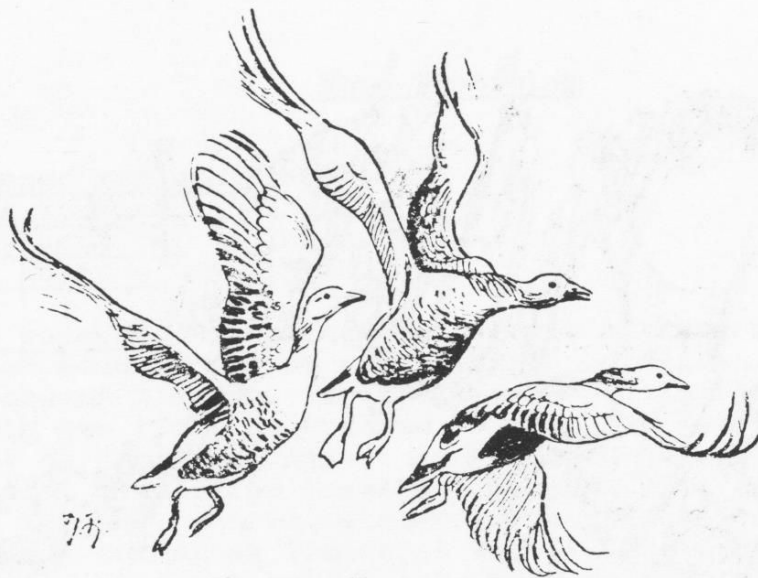

Fig. 1. Kart over Trondheimsfjorden med telleområdene inntegnet og nummerert.

Tabell 1. Forekomsten av lommer, dykkere, skarver, hegrer, svaner og gjess innen de opptalte områdene.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Smålom (<i>Gavia stellata</i>)		1		3				2
Lom sp. (<i>G. arctica</i> / <i>stellata</i>)								
Gulnebbblom (<i>G. adamsii</i>)								
Islom (<i>G. immer</i>)								
Lom sp. (<i>G. immer</i> / <i>adamsii</i>)								1
Lom sp. (<i>G. sp.</i>)								3
<u>Lommer totalt (<i>Gavia</i> tot.)</u>		1		3				6
Toppsykker (<i>Podiceps cristatus</i>)						1		
Gråstrupedykker (<i>P. griseigena</i>)		1						
Horndykker (<i>P. auritus</i>)								
Dykker sp. (<i>P. griseig./auritus</i>)			1					
Bvergdykker (<i>P. ruficollis</i>)		1						
<u>Dykkere totalt (<i>Podiceps</i> tot.)</u>		2	1			1		
Storskarv (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	10	3						11
Toppskarv (<i>P. aristotelis</i>)								
Skarv sp. (<i>P. sp.</i>)								10
<u>Skarv totalt (<i>P.</i> tot.)</u>	10	3						21
Hegre (<i>Ardea cinerea</i>)		3	11	7		2	7	11
Sangsvane (<i>Cygnus cygnus</i>)			1	8	9		60	
Canadagås (<i>Branta canadensis</i>)				85				
Grågås (<i>Anser anser</i>)								

Toppskarven er ikke
 så vanlig som
 storskarven i
 Trondheimsfjorden. 📷

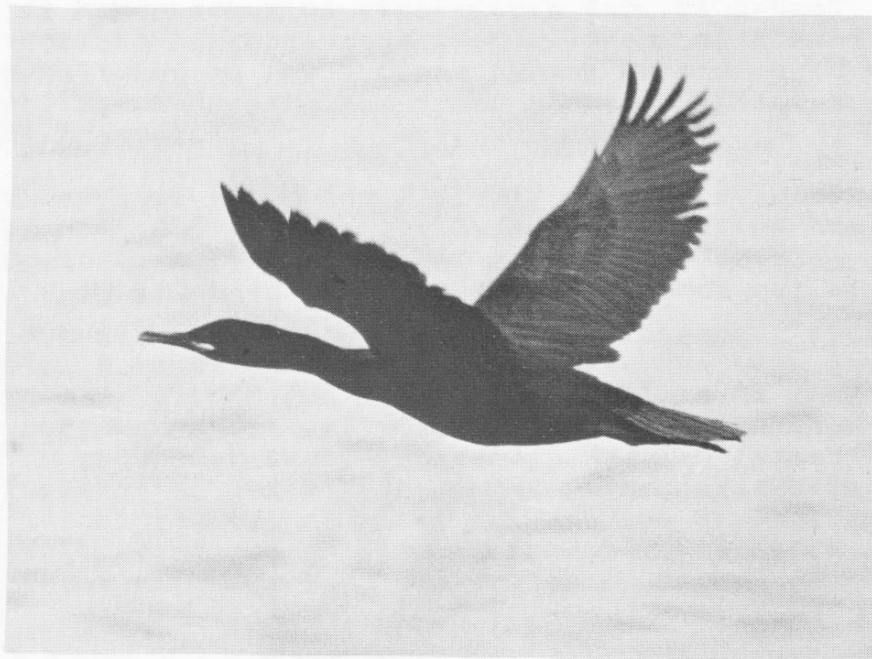
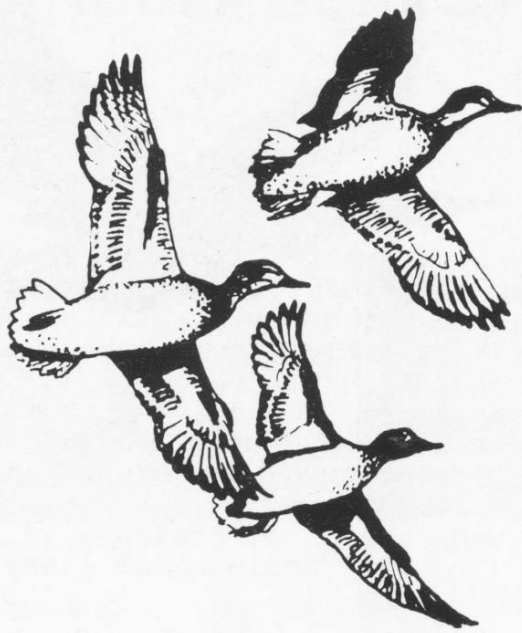

Foto: Nils Rørv

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Totalt
2	12		4		9		1	4				4	4	46
1								1				1		3
			4	2			1						2	9
												2	3	5
				1										2
			5											8
3	12		13	3	9		2	5				7	9	73
					1									2
			2										15	18
					2	1	5	2					4	14
	2		1										1	5
					2							1		4
	2		3		5	1	5	2				1	20	43
6			19	1	4		2					1	53	110
2											2		5	9
							9	1			1	5	16	42
8			19	1	4		11	1			3	6	74	161
11	11		7	5		3	3	4	4	1		6	13	109
					22	4		3					10	117
3													15	103
			2											2

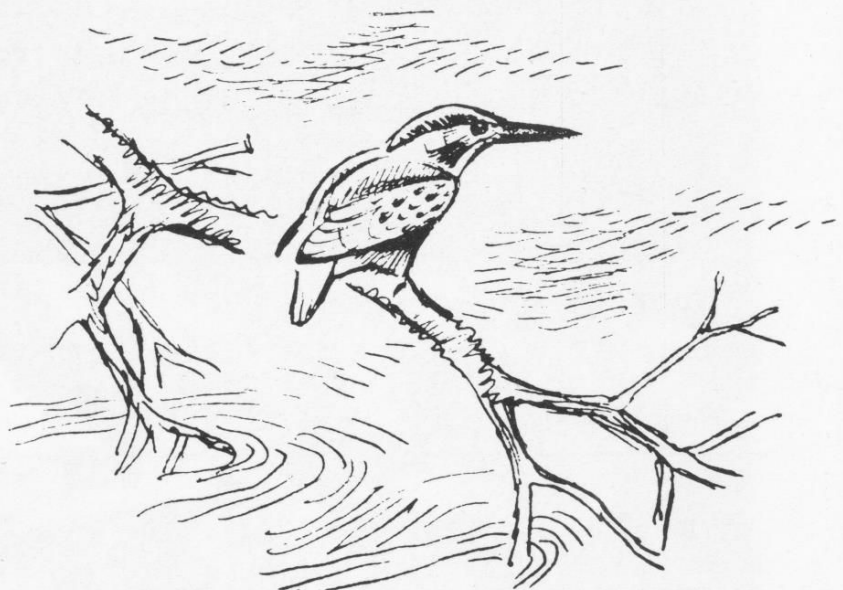
Tabell 2. Forekomsten av grasender, dykkender og fiskeender innen de opptalte områdene.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Stokkand (<i>Anas platyrhynchos</i>)		464	68	279	50	98	323	324
Krikkand (<i>A. crecca</i>)		1						
Brunnakke (<i>A. penelope</i>)							1	
Stjertand (<i>A. strepera</i>)								
Toppannd (<i>Aythya fuligula</i>)								2
Ringand (<i>A. collaris</i>)							1	
Bergand (<i>A. marila</i>)		10	28		21			
Ærfugl (<i>Somateria mollissima</i>)	100	1166	623	125	142	1627		1266
Praktærfugl (<i>S. spectabilis</i>)		2						
Svartand (<i>Melanitta nigra</i>)				5		2		7
Sjørre (<i>M. fusca</i>)	50	6	13			47		32
Havelle (<i>Clangula hyemalis</i>)		19	24	10	40	101		142
Kvinand (<i>Bucephala clangula</i>)		4	7	23	20		297	106
Lappfiskand (<i>Mergus albellus</i>)							1	
Siland (<i>M. serrator</i>)	1	23	4	3	2	27	7	25
Laksand (<i>M. merganser</i>)			1				16	
Marine ender spp.								

ANDRE NEVNEVERDIGE TALL:

Havørn	6
Kongeørn	3
Hønsehauk	2
Spurvehauk	4
Hønse-/Spurvehauk	1
Vannrikse	1
Sivhøne	3
Tjeld	17
Steinvender	56
Enkeltebekkasin	3
Storspove	3
Lappspove	1
Rødstilk	49
Polarsnipe	9
Fjæreplytt	412+
Myrsnipe	1
Svartbak	14 - 1500
Gråmåke	8 - 9000
Svartb./Gråm.	650
Fiskemåke	52
Hettemåke	228
Krykkje	2
Alke	80+
Lomvi	4
Alke/Lomvi	13
Teiste	53
Alkefugl ubest.	8
Hornugle	1
Fossefall	20
Isfugl	1
Skjærpiplerke	10
Gjerdsmett	14

Fiskemåke overvintrer i beskjedent antall i Trondheimsfjorden.

Foto: K. A. Furunes

ORIENTERING TIL MEDLEMMENE

NOF, AVD. NORD-TRØNDELAG

I vår føljetong "Adresseforandring, NOF, Avd. Nord - Trøndelag" har vi nå kommet til tredje (og trolig siste) episode: "Avdelingen har fått postboksadresse". Ny adresse blir som følger: NOF, Avd. Nord - Trøndelag, Postboks 5, 7670 SAKSHAUG.

Ellers er det med glede vi kan meddele at det første lokallag i fylket er et faktum, nemlig Namsos lokallag. Stiftelsesdato: 7. november 1978. I tillegg vil det trolig i løpet av året bli stiftet lokallag følgende steder: Verdal, Inderøy og Leksvik.

Kontingent

På årsmøtet (avholdt på Levanger 15. mars 1978) i NOF, Avd. Nord - Trøndelag ble det vedtatt å heve kontingenten for 1979. Årsakene til dette er hovedsaklig:

- a) det koster stadig mer å utgi Trøndersk Natur og
- b) foreningen må betale kr. 5.- til hovedforeninga for hvert medlem som ikke er tilsluttet NOF sentralt.

For 1979 gjelder følgende priser på medlemskap i NOF, avd. N-Tr. lag:

Senior (over 18 år)	kr. 25.- (med tidsskrift)
Junior (under 18 år)	kr. 15.- (med tidsskrift)
Familiemedlem	kr. 5.- (uten tidsskrift)

Postgirokort for innbetaling av kontingent 1979 følger vedlagt.
DE SOM IKKE HAR BETALT INNEN 15. februar 1979 får ikke tilsendt TN-1/79.

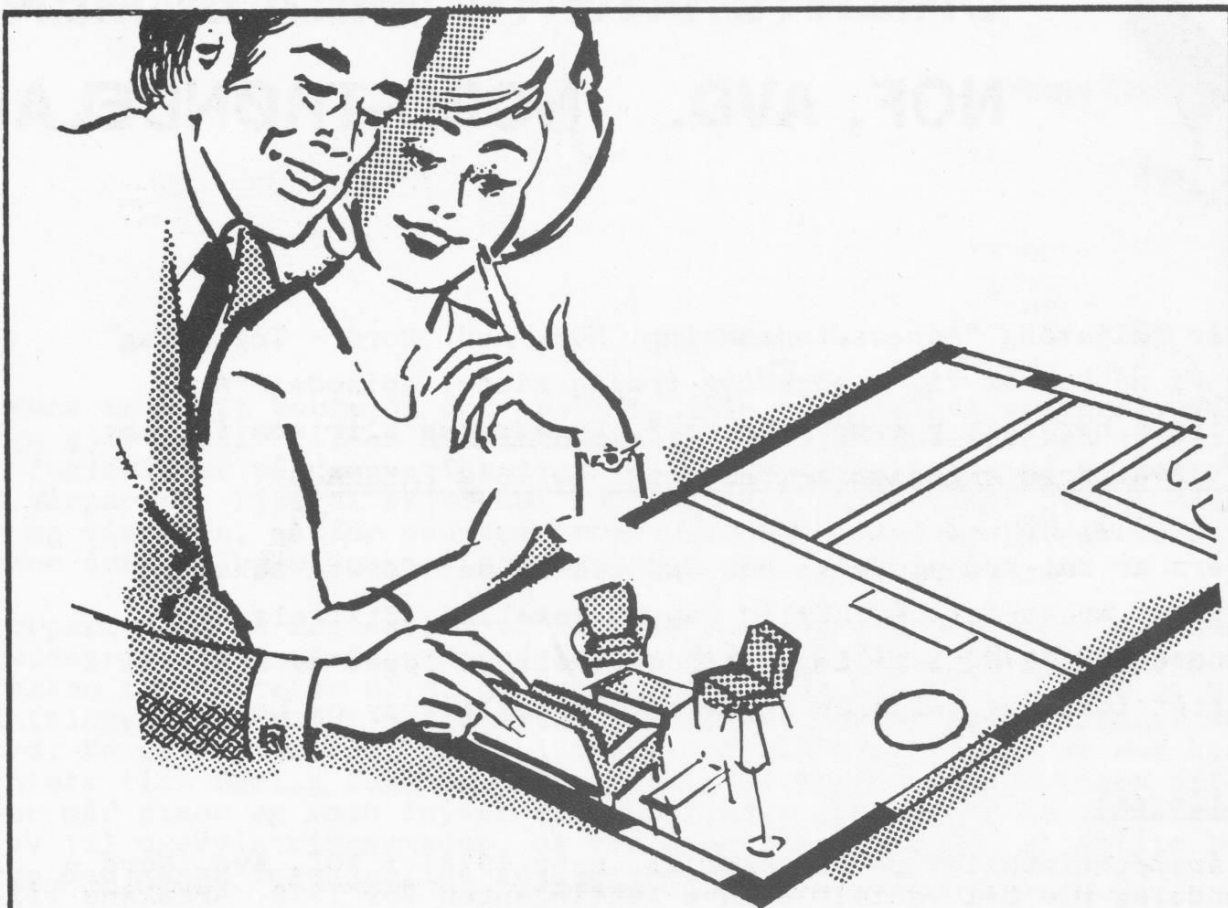
GLEDELIG:

"Vern av Barsjøen i Verdal på tale". Dette sto å lese i Trønder-Avisa, 5. desember 1978.

Barsjøen er en liten, men fuglerik sjø i Helgådalen i Verdal. Fuglelivet i og ved denne sjøen vil vi komme tilbake til i et senere nr. eller ev. i et supplement til TN.

Ellers er det også fremmet verneforslag på Rinnleiret og Eidsbotn i Levanger kommune, så en kan si at arbeidet med Verneplan for våtmarker i Nord - Trøndelag er i godt gjenge. Hva som blir vedtatt vernet gjennstår imidlertid å se.

-red-

SPARING MED SKATTEFRADRAG

gir

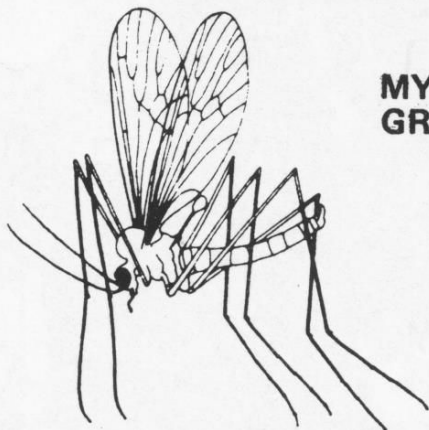
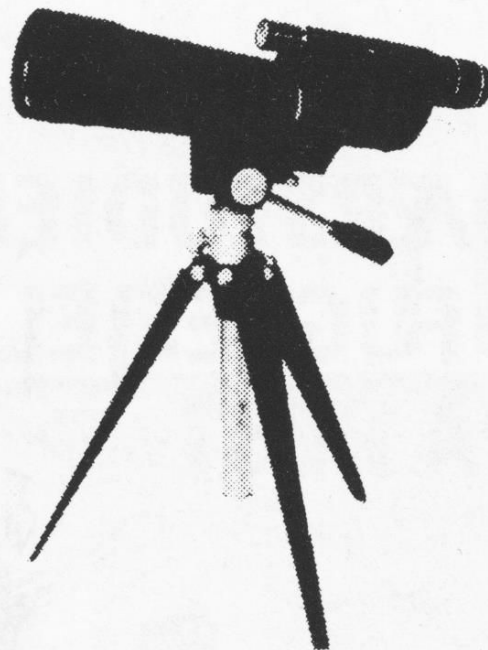
- redusert skatt
- fordeler til boformål
- automatisk sparing
- høyeste innskuddsrente

- Bergen Bank
- Bøndernes Bank A/S
- Fellesbanken A/S
- A/S Fiskernes Bank
- Forretningsbanken A/S

- Kreditkassen
- Samvirkebanken A/S
- Spareskillingsbanken
- Trondhjems og Strindens Sparebank

MURGÅRDEN
THOMAS ANGELLS GT. 22
TELEFON 32830 - TRONDHEIM
BRILLESPECIALISTER

MYRHANKEN PÅ GRAUTSLEIVA

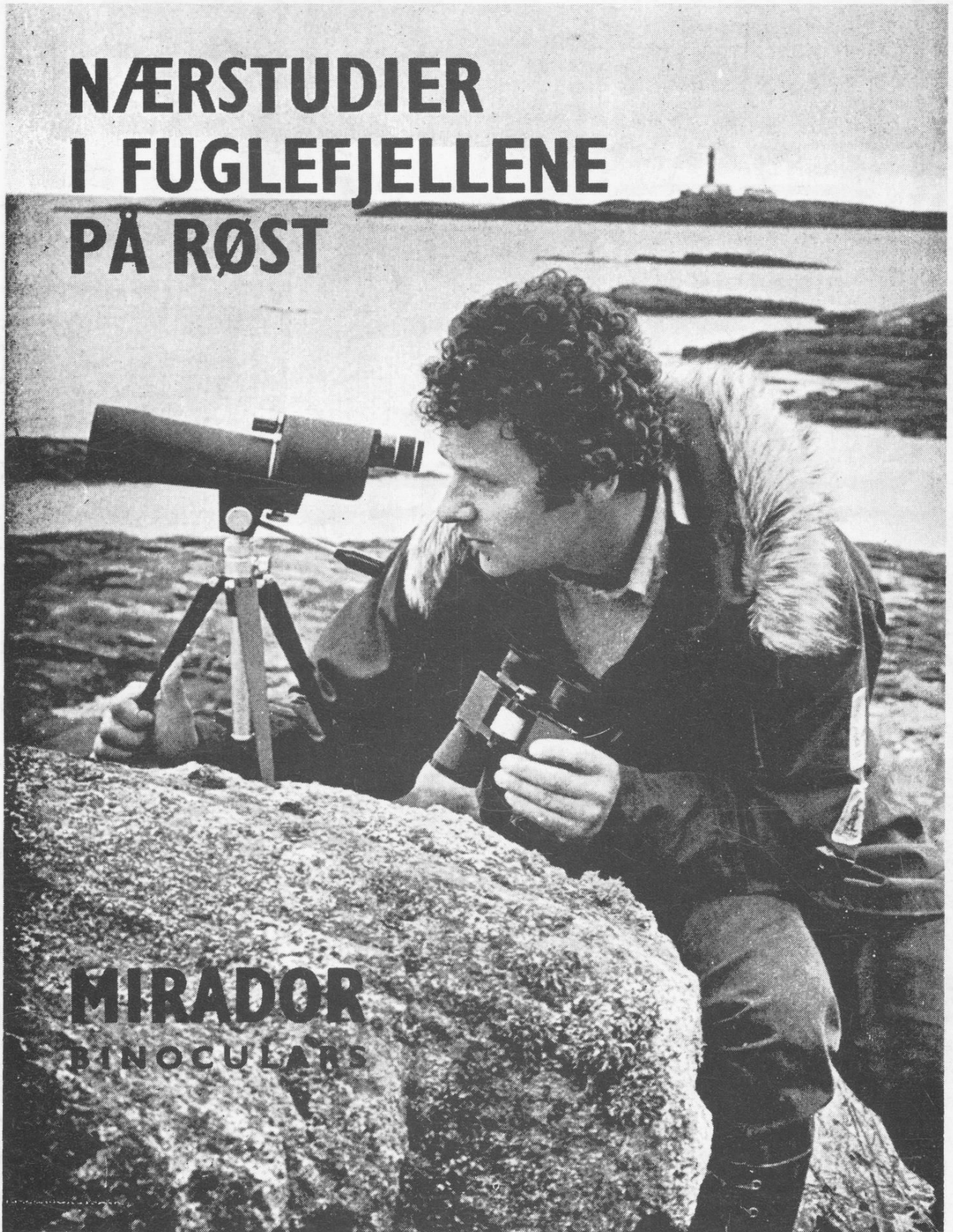
Noen skogsarbeidere satte seg til for å spise kveldsgrauten sin da en myrhank (stankelben) kom og satte seg på grautskjeen til den ene, idet han skulle føre den til munnen. Han blåste kraftig for å få den vekk, — myrhanken svaiet litt, men ble sittende. Etter å ha blåst en gang til med samme resultat, ropte han ergerlig, idet han kjørte skjeen inn i munnen: — Ja, skitt. huk dæ ne' da!

**REPARASJON, KONTROLL OG JUSTERING
AV FOTOAPPARAT UTFØRES**

OPTEC ^A/_S

OPTIKK - FINMEKANIKK - KAMERASERVICE
Nedre Møllenb.gt. 39a, 7000 Trondheim
Telefon (075) 24 800

NÆRSTUDIER I FUGLEFJELLENE PÅ RØST

MIRADOR
BINOCULARS

Forhandlere: **Optiske forretninger over hele landet.**

Importør: **Ronos Optikk A/S, Thv. Meyersgt. 34, Oslo 5.**